

Uniwersytet Łódzki
Wydział Filozoficzno-Historyczny
kierunek: historia
zajęcia: *Dydaktyka historii* (ćwiczenia), IV rok, gr. II
prowadzący: dr Jan Chańko

Zofia Przybysz

KONSPEKT LEKCJI HISTORII

Temat: Holocaust jako przejaw rasistowskiej polityki III Rzeszy

Klasa: III klasa gimnazjum

Program: M. Chen-Winławska, K. Polacka K., J. Rulka., *Program nauczania w klasach I-III gimnazjum. Historia*, Gdańsk 1999.

Cele ogólne:

1. Poznawcze:

Uzyskanie wiedzy na temat Holocaustu, poznanie jego genezy, etapów i konsekwencji.

2. Kształcące:

Rozwijanie umiejętności analizy i interpretacji polityki III Rzeszy w kontekście zagłady Żydów.

Kształtowanie umiejętności rozpoznawania rasistowskiej polityki państwa i płynących z niej zagrożeń.

3. Wychowawcze:

Rozwijanie postaw tolerancji i otwartości w stosunku do innych narodów przy jednoczesnej negatywnej ocenie zachowań rasistowskich i antysemitycznych.

Cele operacyjne:

I. Wiadomości

A. Uczeń pamięta:

- daty: 15.IX.1935, 9/10.XI.1938, 20.I.1942, 19.IV.1943
- postaci: Adolf Hitler, Heinrich Himmler, Hans Frank, Mordechaj Anielewicz, Marek Edelman
- pojęcia: Holocaust, rasizm, nacjonalizm, ustawy norymberskie, getto, obóz koncentracyjny
- wydarzenia: „noc kryształowa”, konferencja w Wannsee, powstanie w getcie warszawskim

B. Uczeń rozumie:

- znaczenie poznanych pojęć
- związki między faktami (polityką Hitlera a powstaniem obozów i mordowaniem Żydów)

II. Umiejętności

C. Uczeń potrafi (stosowanie wiadomości w sytuacjach typowych):

- wyjaśnić i zastosować poznane pojęcia
- zlokalizować na mapie miejsca powstawania obozów
- opisać poznane wydarzenia
- dokonać pod kierunkiem nauczyciela analizy tekstu źródłowego

D. Uczeń potrafi (stosowanie wiadomości w sytuacjach problemowych):

- dokonać oceny wpływu ideologii na życie społeczne narodu
- negatywnie ocenić rasistowskie i antysemickie zachowania (także współcześnie)
- docenić walkę w obronie prawa do życia, wolności i ludzkiej godności

Metody dydaktyczne:

rozmowa nauczająca,
praca z mapą,
„burza mózgów”,
praca z tekstem źródłowym,
dyskusja

Środki dydaktyczne:

podręcznik: J. Chachaj, *Historia czasy najnowsze*, Warszawa 2005;
mapa ścienna: *Polska w latach II wojny światowej*;
atlas: *Atlas historyczny. Gimnazjum*, Warszawa 2005, s. 109.
teksty źródłowe: załączniki 1 i 2.

TOK LEKCJI

Ogniwa lekcji (czas w minutach)	Treści merytoryczne	Czynności nauczyciela i uczniów	Kształtowane umiejętności uczniów
I. Czynności organizacyjno-porządkowe (2')		Nauczyciel sprawdza listę obecności. Poleca uczniom wyjąć zeszyty oraz podręczniki.	
II. Rekapitulacja wtórna (6')	Przypomnienie okoliczności agresji nazistowskich Niemiec na Polskę w 1939 r. Pokazanie na mapie głównych kierunków uderzeń wojsk niemieckich w okresie wojny obronnej.	Nauczyciel zadaje pytania, uczniowie odpowiadają i wskazują na mapie główne kierunki uderzeń wojsk niemieckich.	Wykorzystanie przez uczniów na lekcji uprzednio zdobytych wiadomości. Posługiwanie się mapą.
III. Ogniwo wiążące (3')	Położenie mniejszości żydowskiej w przededniu II wojny światowej. Pokazanie na mapie największych skupisk ludności żydowskiej w II RP.	Nauczyciel dokonuje wprowadzenia do nowej lekcji poprzez scharakteryzowanie sytuacji Żydów w Polsce przed wybuchem II wojny światowej. Podaje temat lekcji.	Zapamiętywanie wiadomości, skupianie uwagi.
IV. Tok lekcji właściwej (22')	Pojęcia: nacjonalizm, rasizm, Holocaust. Prezentacja ideologii rasistowskiej na podstawie ustaw norymberskich. Próba interpretacji polityki III Rzeszy w kontekście dyskryminacji ludności żydowskiej. Przywołanie postaci: Adolfa Hitlera i Heinricha Himmlera, pojęć: getto i obóz koncentracyjny oraz wydarzeń: „noc kryształowa” i konferencja w Wannsee. Związek pomiędzy polityką Hitlera a wymordowaniem Żydów. Wpływ ideologii na życie społeczne narodu.	Nauczyciel wprowadza nowe pojęcia metodą „burzy mózgów” (3'). Nauczyciel rozdaje teksty ustaw norymberskich, daje uczniom czas na ich przeczytanie i krótkie zastanowienie się nad nimi (3'). Za pomocą rozmowy nauczającej dochodzi do analizy tekstu źródłowego, który staje się punktem wyjścia do dyskusji na temat antysemickiej polityki Hitlera (10').	Definiowanie pojęć. Analiza tekstu źródłowego. Dostrzeganie związków między faktami. Wyciąganie wniosków. Dokonywanie ocen, wartościowanie postaw. Obrona swoich poglądów, dobór trafnych argumentów.

	<p>Wskazanie na mapie największych gett i obozów.</p> <p>Powstanie w getcie warszawskim jako walka w obronie prawa do życia, wolności i ludzkiej godności. Postaci: Hans Frank, Mordechaj Anielewicz i Marek Edelman.</p>	<p>Uczniowie pokazują na mapie główne miejsca zagłady Żydów (2’).</p> <p>Nauczyciel rozdaje fragmenty wspomnień powstańców i prosi uczniów o ocenę powstania w getcie w ich kontekście (4’).</p>	<p>Posługiwanie się mapą.</p> <p>Budowanie poprawnej stylistycznie i językowo ustnej wypowiedzi. Dokonywanie ocen, wartościowanie postaw.</p>
V. Rekapitulacja pierwotna (8’)	<p>Przyczyny zasięgu Holocaustu. Negatywna ocena rasistowskich i antysemickich zachowań (także współcześnie). Charakterystyka postaw społeczeństwa polskiego wobec zagłady Żydów w czasie II wojny światowej. Próba odpowiedzi na pytanie o zakres polskiej pomocy. Podkreślenie wartości tolerancji i otwartości w stosunku do innych narodów.</p>	<p>Nauczyciel prosi uczniów o pokazanie na mapie zasięgu Holocaustu. Nauczyciel otwiera krótką dyskusję na temat rozmiarów pomocy udzielonej Żydom przez Polaków w czasie II wojny światowej.</p>	<p>Posługiwanie się mapą.</p> <p>Dokonywanie ocen, wartościowanie postaw, porównywanie zachowań.</p>
VI. Kontrola i ocena (2’)		<p>Ocena pracy uczniów na lekcji przez nauczyciela za pomocą plusów i ocen dla najbardziej aktywnych.</p>	
VII. Praca domowa (2’)	<p>Dla wszystkich: Podręcznik, ćwiczenie 1, str. 121: Jakimi metodami Niemcy prowadzili politykę wyniszczenia ludności żydowskiej na ziemiach polskich (w punktach w zeszycie)? Dla zainteresowanych: Krótka praca pisemna: Oceny sensu powstania w getcie warszawskim (2-3 strony zeszytowe, na kartkach).</p>	<p>Zadanie i wyjaśnienie pracy domowej przez nauczyciela.</p>	<p>Budowanie poprawnej stylistycznie i językowo pisemnej wypowiedzi.</p>